МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Навчально-науковий інститут загальноуніверситетської підготовки
Кафедра суспільно-гуманітарних наук

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

(Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»)
Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр)
Факультет енергетики і комп'ютерних технологій

Мелітополь 2020

УДК 347.78 (477)

М 48

Рекомендовано до друку методичною комісією
факультету енергетики і комп'ютерних технологій Таврійського
державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
(протокол № 11 від 12 червня 2020 р.)

Рецензенти:
Д.П. Журавель доктор технічних наук, професор кафедри «ТСС АПК» ТДАТУ ім. Дмитра Моторного
С. І. Пачев кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, археології і філософії МДПУ ім. Богдана Хмельницького

М 48 **Мельник О.О.** Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності». (Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»). Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка – Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. – 28 с.

Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка розроблено у відповідності із робочою програмою дисципліни «Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності». (Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»)».

У методичних вказівках розглядаються основні поняття інтелектуальної власності, умови надання правової охорони об'єктам авторського права, суміжних прав і прав промислової власності, механізм передачі прав іншій особі та здійснення правового захисту цих об'єктів. Визначено методи навчання і контролю з дисципліни, та надано перелік питань, які винесено на модульний контроль.

Призначено для магістрантів спеціальності спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка, а також усім, хто цікавиться питаннями правового захисту об'єктів інтелектуальної власності.

©Мельник О.О. 2020 р.

ЗМІСТ

1 Вступ 4

2 Методичні вказівки до практичного заняття №9
Поняття та джерела інтелектуальної власності. 6

3 Методичні вказівки до практичного заняття №10.
Авторське право. Суміжні права. 9

4 Методичні вказівки до практичного заняття № 11.
Промислова власність. Патентування виноходів (корисних моделей),
промислових зразків. 11

5 Методичні вказівки до практичного заняття № 12
Непатентні форми інтелектуальної власності. 14

8 Методичні вказівки до практичного заняття № 13.
Захист та охорона інтелектуальної власності. 17

9 Методи навчання і контролю 19

10 Перелік питань, що виносяться на модульний контроль 22

11 Рекомендована література 24

1. ВСТУП

Мета вивчення дисципліни — опанувати основні теоретичні та методологічні засади регулювання відносин інтелектуальної власності за умов ринкової економіки, приведення законодавства з регулювання питань інтелектуальної власності у відповідність до Конституції України і міжнародних норм приватного права, новітніх вимог сучасності.

Завдання дисципліни - формування у студентів системи науково-теоретичних знань з інтелектуальної власності, визначення та розкриття основних проблем розуміння понять, категорій та інститутів, напрямів розвитку і вдосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності за умов ринкової економіки і правової держави, вирішення проблем їх застосування в юридичній практиці, виклад їх у навчальному процесі.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- **знати** теоретичні засади інтелектуальної власності, концепції, основні напрями і проблеми розвитку, удосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності, тенденції та перспективи його розвитку за умов ринкової економіки і демократизації суспільства, основні наукові теорії у сфері інтелектуальної власності;

- **уміти** правильно визначати проблеми інтелектуальної власності та законодавства у цій сфері, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії інтелектуальної власності, здійснювати наукові дослідження і забезпечувати навчальний процес.

Вивчення інтелектуальної власності повинно базуватися на знаннях, здобутих студентами при опануванні фундаментальних положень цивільного права та інших суміжних правових дисциплін і курсів.

Необхідна інформація про актуальні проблеми предмета та метода, інститутів, понять та категорій інтелектуальної власності надається студентам на лекціях, поглиблюється і закріплюється на практичних заняттях і консультаціях, а також дистанцыйно. Разом з тим у нових умовах зростає значення самостійної позааудиторної роботи студентів. Контроль знань з дисципліни здійснюється на практичних заняттях, тестуванны та заліку.

Предметним орієнтиром при вивченні дисципліни «Інтелектуальна власність» є тематичний план, складений за змістовими модулями. Обсяг необхідного програмного матеріалу визначений у розділі «Зміст дисципліни».

Для полегшення контролю щодо здобутих знань у методичці вміщено питання для самоконтролю.

Список літератури містить майже всі основні науково-теоретичні джерела, що стануть у пригоді при вивченні дисципліни. Для полегшення навчання та підвищення його ефективності необхідно додатково використовувати Методичні рекомендації щодо підготовки до практичних занять з дисципліни «Методологія наукових досліджень з основами інтелектуальної власності». (Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»).

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

Методичні вказівки до практичного заняття № 9 (2 год.)

Поняття та джерела інтелектуальної власності. [1; 7, с.5…22; 11, с.3…45; 13, с.4…70]

Мета заняття.

Загальна: ознайомлення студентів з основними поняттями інтелектуальної власності.

Конкретна:

а) знати – теоретичні засади інтелектуальної власності, концепції, основні напрями і проблеми розвитку, удосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності, тенденції та перспективи його розвитку за умов ринкової економіки і демократизації суспільства, основні наукові теорії у сфері інтелектуальної власності;

б) вміти – правильно визначати проблеми інтелектуальної власності та законодавства у цій сфері, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії інтелектуальної власності.

Основні поняття: «інтелектуальна власність», «суб'єкти права інтелектуальної власності», «об'єкти права інтелектуальної власності», «джерела права інтелектуальної власності».

Питання для обговорення

9.1. Поняття інтелектуальної власності.

9.2. Суб'єкти та об'єкти інтелектуальної власності.

9.3. Джерела права інтелектуальної власності.

9.1. Поняття інтелектуальної власності.

Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та світі. Загальна характеристика основних теорій у сфері інтелектуальної власності. Офіційні підходи до визначення поняття інтелектуальної власності.

Поняття та зміст інтелектуальної власності. Значення інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності. Право інтелектуальної власності в

об’єктивному та суб’єктивному розумінні. Співвідношення понять інтелектуальної власності та власності.

Види інтелектуальної власності. Результати творчої діяльності як об’єкти правовідносин у сфері інтелектуальної власності. Інші результати діяльності як об’єкти інтелектуальної власності.

9.2. Суб’єкти та об’єкти інтелектуальної власності.

Автор як суб’єкт інтелектуальної власності. Визначення авторства. Поняття співавторства та його види. Особисті немайнові та майнові права автора: поняття, ознаки та види. Охорона прав автора.

Володарі прав інтелектуальної власності. Набуття прав володіння та їх охорона. Правове становище роботодавців як суб’єктів інтелектуальної власності. Правонаступництво та спадкоємство прав інтелектуальної власності. Держава як володар прав інтелектуальної власності. Правове положення патентознавців. Вільні користувачі прав інтелектуальної власності.

Поняття, ознаки та сутність об’єктів інтелектуальної власності. Ознаки охороноспроможності об’єктів інтелектуальної власності. Літературні та художні твори як об’єкти інтелектуальної власності: загальна характеристика. Комп’ютерні програми, компіляції даних (бази даних), компонування (топографії) інтегральних мікросхем як об’єкти інтелектуальної власності.

Загальна характеристика виконання як об’єкта інтелектуальної власності. Фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення як об’єкти інтелектуальної власності. Характеристика наукових відкриттів.

Правове регулювання винаходів, корисних моделей, промислових зразків та раціоналізаторських пропозицій. Сорти рослин та породи тварин як об’єкти інтелектуальної власності. Правове регулювання комерційних (фірмових) найменувань, торговельних марок, географічних зазначень та комерційної таємниці. Способи використання об’єкта інтелектуальної власності.

9.3. Джерела права інтелектуальної власності.

Поняття та ознаки джерел права інтелектуальної власності. Система джерел права інтелектуальної власності. Нормативно-правові акти як джерела інтелектуальної власності. Конституція України як основне джерело права інтелектуальної власності. Цивільний кодекс України як джерело права інтелектуальної власності: загальна характеристика.

Закони України як джерела права інтелектуальної власності: поняття та види. Підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел права

інтелектуальної власності. Види джерел права інтелектуальної власності. Загальна характеристика міжнародно-правових актів про інтелектуальну власність. Загальна характеристика Конвенцій, директив ЄС, урядових угод у сфері права інтелектуальної власності. Угода ТРІПС: загальна характеристика. Основні напрями адаптації законодавства України у сфері інтелектуальної власності до права Європейського співтовариства.

Завдання для самостійної роботи.

1. Охарактеризуйте систему права інтелектуальної власності.

2.Поясніть різницю тлумачення сутності прав на результати інтелектуальної діяльності різними науковими підходами та теоріями. Яке практичне значення таких теорій?

3. Поясніть особливості розподілу прав інтелектуальної власності при створенні об'єкта за замовленням та на підставі трудового договору. Яким чином регулюються такі відносини у ЦК України та на рівні спеціального законодавства про інтелектуальну власність?

4. Охарактеризуйте обмеження майнових прав інтелектуальної власності.

5. Визначте способи судового захисту порушених прав інтелектуальної власності. Які особливі способи захисту прав інтелектуальної власності передбачені законодавством України?

6. Визначте особливості охорони об'єктів інтелектуальної власності на підставі угоди ТРІПС. Як вплинули положення даної угоди на законодавство України?

7. Визначте основні положення Бернської конвенції про охорону літературних та художніх творів 1886 р. та Всесвітньої (Женевської) конвенції про авторське право 1952 р. Яка різниця в правовому режимі охорони об'єктів авторського права зазначеними угодами?

8.Охарактеризуйте міжнародні конвенції по охороні суміжних прав.

9. Розкрийте основні положення Паризької конвенції про охорону промислових власності 1883 р. В чому полягає зміст права пріоритету (конвенційного та виставочного)? Яким чином закріплюється це право у національному законодавстві України?

Методичні вказівки до практичного заняття № 10. (2 год.)

Авторське право. Суміжні права [2; 7, с.23…48; 11, с.46…74; 14, с.45…70]

Мета заняття.

Загальна: ознайомлення студентів з основними поняттями авторського права як інституту цівільного права. Ознайомлення студентів з основними поняттями суміжних прав як інституту права інтелектуальної власності.

Конкретна:

а) знати – теоретичні засади авторського права, концепції, основні напрями і проблеми його розвитку, удосконалення законодавства у цій сфері; теоретичні засади суміжних прав, основні напрями і проблеми їх розвитку, удосконалення законодавства у цій сфері.

б) вміти – правильно визначати проблеми захисту авторського права, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні його поняття та категорії. Визначати проблеми захисту суміжних прав, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні їх поняття та категорії.

Основні поняття: «авторське право», «суб'єкти авторського права», «об'єкти авторського права», «автор, співавтор», «твір», види авторських договорів, «суміжні права», «суб'єкти суміжних прав», «об'єкти суміжних прав».

Питання для обговорення

10.1. Поняття та ознаки авторського права.

10.2. Поняття та ознаки авторського договору.

10.3.Поняття та ознаки суміжних прав.

10.4. Поняття та засоби охорони суміжних прав.

10.1. Поняття та ознаки авторського права.

Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Загальна характеристика джерел авторського права. Суб'єкти авторського права. Об'єкти авторського права. Авторське право та право власності на носій авторських прав. Майнові та особисті немайнові права автора. Майнові права власника.

Право слідування та строки охорони авторських прав. Перехід, передавання авторського права. Охороноздатність за авторським правом матеріалів, розміщених у мережі Інтернет. Охорона авторським правом творів, розміщених в Інтернеті. Види та зміст авторських прав в Інтернеті.

10.2. Поняття та ознаки авторського договору.

Загальна характеристика окремих видів авторських ліцензійних договорів. Міжнародна торгівля ліцензіями.

Поняття, ознаки, зміст, порядок укладення та виконання договорів на створення, видання, поширення та використання об'єктів авторського права. Відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання авторських договорів.

10.3.Поняття та ознаки суміжних прав.

Види суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав. Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення. Терміни дії суміжних майнових прав. Реалізація суміжних прав.

10.4. Поняття та засоби охорони суміжних прав.

Загальна характеристика способів захисту суміжних прав. Порядок захисту суміжних прав.

Завдання для самостійної роботи.

1. Визначте співвідношення між поняттями «творчість», «інтелектуальна діяльність», «оригінальність», «унікальність». Які ознаки повинен мати твір для надання йому правової охорони?

2. Охарактеризуйте процедуру реєстрації прав інтелектуальної власності на твір. Яке її значення?

3. В чому полягають особливості правової охорони похідних творів, комп'ютерних програм та баз даних.

4. Які права належать упорядникам, перекладачам та співавторам? Як визначаються відносини між співавторами? Які права мають співавтори у роздільному та нероздільному співавторстві?

5. Які спеціальні строки чинності майнових авторських прав передбачені законодавством?

6. Охарактеризуйте особливості правового режиму виконань, фоно та відеограм, програм організацій мовлення.

7. Поясніть різницю в об'єктах правової охорони відеограм та аудіовізуальних творів.

8. Які права має виконавець. Чи можливі випадки набуття суміжних прав на виконання об'єктів, що не охороняються авторським правом?

9. Якими особистими немайновими правами наділені суб'єкти суміжних прав? Де вони закріплені?

Методичні вказівки до практичного заняття № 11. (2 год.)

Промислова власність. Патентування виноходів (корисних моделей), промислових зразків. [3; 4; 7, с.65…91; 11, с.90…122; 14,с.103…130; 6, с.5…110; 18, с.3…80]

Мета заняття.

Загальна: ознайомлення студентів з основними поняттями права промислової власності як інституту права інтелектуальної власності. Ознайомлення студентів з основними поняттями патентування та порядком отримання патенту.

Конкретна:

а) знати – теоретичні засади права промислової власності, концепції, основні напрями і проблеми його розвитку, удосконалення законодавства у цій сфері; правові засади державного регулювання промислової власності в Україні. Міжнародно-правова регламентація захисту від недобросовісної конкуренції та його види. Порядок оформлення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

б) вміти – правильно визначати проблеми захисту права промислової власності, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні його поняття та категорії. Правильно оформити та подати до установи заявку на винаходи, корисні моделі та промислові зразки

Основні поняття: «промислова власність», «суб'єкти права промислової власності», «об'єкти права помислової власності», «винахід», «недобросовісна конкуренція», «патент», «формула винаходу, корисної моделі», «критерії патентоспроможності», «експертиза заявки», «формула винаходу», «реферат»

Питання для обговорення

11.1. Поняття та ознаки промислової власності.

11.2. Поняття та ознаки винаходу, корисної моделі та промислового зразка як об’єктів промислової власності.

11.3. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції.

11.4 Визначення патенту. Критерії патентоспроможності. Подання заявки та її експертиза.

11.1. Поняття та ознаки промислової власності.

Джерела права промислової власності та їх загальна характеристика. Правові засади державного регулювання промислової власності в Україні. Набуття та зміст права промислової власності.

11.2. Поняття та ознаки винаходу, корисної моделі та промислового зразка як об’єктів промислової власності.

Поняття та ознаки винаходу як об’єкта промислової власності. Суб’єкти винахідницьких правовідносин, їх права та обов’язки. Підстави виникнення, зміни та припинення винахідницьких правовідносин. Види винаходів. Придатність винаходу для набуття права інтелектуальної власності на нього. Формула винаходу та її правове значення. Порядок отримання патенту на винахід.

Поняття та ознаки корисної моделі як об’єкта інтелектуальної власності. Пріоритет винаходу (корисної моделі). Умови патентоспроможності винаходу та корисної моделі. Придатність корисної моделі для набуття права інтелектуальної власності на неї. Майнові права інтелектуальної власності на корисну модель.

Поняття та ознаки промислового зразка як об’єкта інтелектуальної власності. Придатність промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на нього. Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.

11.3. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції.

Міжнародно-правова регламентація захисту від недобросовісної конкуренції. Види захисту від недобросовісної конкуренції. Правова характеристика недобросовісної реклами, демпінгу, промислового шпигунства та підкупу покупців конкурента. Система органів управління у сфері захисту від недобросовісної конкуренції. Захист від недобросовісної конкуренції.

11.4. Визначення патенту. Критерії патентоспроможності. Подання заявки та її експертиза

Право на винахід, корисну модель і промисловий зразок охороняються державою і засвідчується патентом.

Оформлення прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки потребує виконання низки формальностей.

Заявка на промисловий зразок має відповідати вимогам Правил складання та подання заявки на видачу патенту України на промисловий зразок, затверджених наказом Держпатенту України від 15 січня 1995 р.

Право на подання заявки передусім має автор. Він може (але не зобов'язаний) подати заявку до Держпатенту України через представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) або іншу довірену особу. Іноземні громадяни і юридичні особи, що мають постійне місцезнаходження за межами України, подають заявки тільки через представників у справах інтелектуальної власності.

На підставі рішення Держпатенту про видачу патенту на винахід, корисну модель чи промисловий зразок Держпатент публікує у своєму офіційному бюлетні визначені ним відомості про видачу патенту. Одночасно з публікацією відомостей про видачу патенту Держпатент здійснює їх державну реєстрацію, для чого вносить до відповідного Державного реєстру України відомості про патент. У місячний строк після цього патент видають особі, яка має право на його одержання.

Формула винаходу, корисної моделі — це стисла словесна характеристика технічної суті винаходу, корисної моделі. Формула повинна містити сукупність суттєвих ознак винаходу, корисної моделі, які достатні для досягнення зазначеного заявником технічного результату, і є єдиним критерієм визначення обсягу правової охорони винаходу, оскільки за нею встановлюється факт використання винаходу.

Структура формули винаходу (корисної моделі). Формула винаходу (корисної моделі) може бути одноланковою чи багатоланковою і включати відповідно один або декілька пунктів. Формулу винаходу (корисної моделі) підписують у тому самому порядку, що й заяву про видачу патенту.

Основні вимоги до ілюстративних матеріалів. Для пояснення суті винаходу (корисної моделі) як додаток до інших графічних матеріалів можуть бути подані фотографії. У виняткових випадках фотографії можуть бути подані

як основний вид ілюстративних матеріалів, наприклад, для ілюстрації етапів виконання хірургічних операцій. Реферат та вимоги до нього.

Завдання для самостійної роботи.

1. Проаналізуйте процедуру патентування винаходів та промислових зразків.

2. Визначить співвідношення механізмів правової охорони винаходів та корисних моделей.

3. Поясніть значення термінів: «тимчасова правова охорона», «службовий винахід», «винахідницький рівень», «деклараційний патент», «секретний винахід».

4. Які відомості включає «рівень техніки»? Яким чином він визначається при патентуванні винаходів та корисних моделей?

5. Охарактеризуйте особливості видачі примусових ліцензій.

6. Проаналізуйте співвідношення об'єктів промислових зразків та торговельних марок; винаходів та корисних моделей; винаходів та раціоналізаторських пропозицій.

Методичні вказівки до практичного заняття № 12 (2 год.)

Непатентні форми інтелектуальної власності. [1; 5; 7, с.120…201; 11, с.130…152, 15, с.256…300]

Мета заняття.

Загальна: ознайомлення студентів з основними поняттями інших форм інтелектуальної власності: компонування інтегральної мікросхеми, раціоналізаторська пропозиція, селекційны досягнення, засоби індивідуалізації товаровиробників.

Конкретна:

а) знати – теоретичні засади інших форм інтелектуальної власності, основні напрями і проблеми розвитку, удосконалення законодавства у цій сфері;

б) вміти – правильно визначати проблеми інтелектуальної власності та законодавства у цій сфері, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії цих видів інтелектуальної власності.

Основні поняття: «компонування інтегральної мікросхеми», «раціоналізаторська пропозиція», «сорт рослин», «порода тварин», «торгівельна марка», «торгова назва».

Питання для обговорення

12.1. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.

12.2. Поняття та об’єкти раціоналізаторської пропозиції.

12.3. Правова охорона селекційних досягнень.

12.4. Правова природа засобів індивідуалізації товаровиробників.

12.1. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.

Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Визнання прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми недійсними. Право попереднього користувача на компонування інтегральної мікросхеми. Захист права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.

12.2. Поняття та об’єкти раціоналізаторської пропозиції.

Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Суб’єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Права суб’єктів права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Захист права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

12.3. Правова охорона селекційних досягнень.

Поняття сорту рослин та породи тварин. Види прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин. Суб’єкти права інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин. Термін дії майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породу тварин. Порядок та умови патентування сортів рослин та порід тварин. Правова охорона селекційних досягнень у деяких зарубіжних країнах.

12.4. Правова природа засобів індивідуалізації товаровиробників.

Поняття та ознаки товарного знаку. Комерційні найменування та їх види. Роль і функції товарних знаків у суспільному виробництві. Види знаків та вимоги, яким вони повинні відповідати, щоб набути правової охорони. Зміст права власності на товарний знак. Міжнародно-правовий захист від комерційних підробок. Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Суб’єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Завдання для самостійної роботи

1. Визначить різницю в об’єктах правової охорони наукових відкриттів та винаходів; винаходів та раціоналізаторських пропозицій.

2.Охарактеризуйте особливості змісту прав на наукові відкриття?

3. Визначить процедуру охорони раціоналізаторських пропозицій. Чи встановлені мінімальні розміри винагороди за впровадження раціоналізаторських пропозицій?

4. Окресліть особливості охорони селекційних досягнень у галузі тваринництва.

5. Визначить перелік прав інтелектуальної власності на сорти рослин, що охороняються свідоцтвом та прав, правова охорона яких здійснюється на підставі патенту. Поясніть необхідність використання двох охоронних документів (патенту та свідоцтва) для охорони прав на сорт рослин.

6. Проаналізуйте співвідношення термінів: «інтегральна мікросхема», «компонування інтегральної мікросхеми», «топографія інтегральної мікросхеми», «топологія інтегральної мікросхеми». В яких законодавчих актах та в якому значенні вживаються ці поняття?

7. Проаналізуйте співвідношення комерційної таємниці та ноу-хау, комерційної таємниці та конфіденційної інформації. Які відомості не можуть становити комерційну таємницю?

8. Вирішення задач.

9. Охарактеризуйте особливості правового режиму добре відомих торговельних марок

10. Проаналізуйте процедуру отримання свідоцтва на торговельну марку.

11. Визначить співвідношення термінів: "комерційне найменування”, “фірмове найменування”, “найменування юридичної особи”, “комерційне позначення”; “торговельна марка”, “товарний знак”, “бренд”, “знак обслуговування”; “географічне зазначення”, “зазначення походження товару”, “найменування місця походження товару”, “географічне зазначення походження товару”.

Методичні вказівки до практичного заняття № 13. (2 год.)

Захист та охорона інтелектуальної власності. [1; 7, с.210…300; 9,с.5…67; 10; 12, с.5…78; 22, с.10…68].

Мета заняття.

Загальна: ознайомлення студентів з основними формами захисту прав інтелектуальної власності в цивільному, адміністративному та кримінальному праві

Конкретна:

а) знати – теоретичні засади захисту інтелектуальної власності, основні напрями і проблеми розвитку, удосконалення законодавства у цій сфері; повноваження державних органів у сфері захисту інтелектуальної власності.

б) вміти – правильно визначати проблеми с захистом інтелектуальної власності, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії цих форм захисту інтелектуальної власності. Реєструвати свої права на об'єкти інтелектуальної власності.

Основні поняття: «судовий захисит прав інтелектуальної власності», «позасудовий захист прав інтелектуальної власності».

Питання для обговорення

13.1. Поняття правового захисту інтелектуальної власності.

13.2. Процесуальні гарантії захисту прав інтелектуальної власності.

13.3. Охорона прав інтелектуальної власності в цивільному, адміністративному та кримінальному праві.

13.1. Поняття правового захисту інтелектуальної власності.

Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові. Суб'єкти звернення за захистом інтелектуальної власності.

13.2. Процесуальні гарантії захисту прав інтелектуальної власності.

Процесуальні гарантії захисту прав інтелектуальної власності. Судова практика захисту прав інтелектуальної власності. Виконання рішень у справах про порушення прав інтелектуальної власності.

13.3. Охорона прав інтелектуальної власності в цивільному, адміністративному та кримінальному праві.

Охорона прав інтелектуальної власності в цивільному, адміністративному та кримінальному праві. Реєстрація прав на об'єкти інтелектуальної власності. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності. Повноваження державних органів у сфері інтелектуальної власності.

Завдання для самостійної роботи.

1. Поясніть різницю між формами та способами захисту прав інтелектуальної власності.

2. Охарактеризуйте неюрисдикційні способи захисту авторських та суміжних прав. Наведіть приклади самозахисту та застосування засобів оперативного впливу для поновлення порушених авторських прав.

3. Визначте основні способи судового захисту авторських та суміжних прав. Чи можливий судових захист цих прав до моменту правопорушення?.

4. Який порядок застосування компенсації для порушення авторських та суміжних прав? Хто визначає розмір такої компенсації, в якому діапазоні та від обставин він залежить?

5. Охарактеризуйте правові підстави діяльності організацій колективного управління. Який порядок їх державної реєстрації?

6. Визначте правову природу договорів, що укладаються організаціями колективного управління (між організацією та правоволодільцями та між організаціями та користувачами). Які істотні умови та форма таких договорів?

3. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Відповідно положенням вищої школи і навчальних планів та стандарту академії по управлінню якістю підготовки спеціалістів, основними формами навчання дисципліни є: читання лекцій, проведення семінарських занять, самостійна та наукова робота студентів.

- Лекції з метою актуалізації опорних знань;
- самостійна робота з джерелами, конспектом лекцій, допоміжною літературою;
- відповіді на основні питання практичних занять;
- обговорення проблемних питань в групі на практичному занятті;
- самостійна робота над виконанням завдань для самоперевірки знань;

Основним методом навчання дисципліни є лекції, які проводяться в спеціальних аудиторіях з використанням технічних засобів та практичні заняття.

Оцінка за змістовий модуль навчальної аудиторної роботи складається з суми балів за поточну успішність та ПМК.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових балів, одержаних за всі форми навчальної діяльності, що підлягають оцінюванню.

Зарахування студенту кредитів з дисципліни проводиться тільки за умов наявності позитивних оцінок (не менше 60% балів із можливих) з усіх її модулів.

Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

- систематичність та активність оботи на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях (при цьому оцінюється рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських і практичних заняттях, активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські (практичні) заняття, результати виконання і захисту лабораторних робіт, розв'язання практичних завдань, розв'язання виробничих ситуацій (кейсів), експрес-контролю, тощо);
- самостійну роботу студентів, яка повинна бути невід’ємною частиною матеріалу, який вивчається на аудиторних заняттях.

За умов не виконання лабораторного (практичного, семінарського) заняття, студент зобов’язаний його відпрацювати під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій викладача.

Результати поточного контролю відображаються у журналах обліку успішності викладача, журналах відпрацювань на кафедрі, журналах модульного контролю.

Самостійна робота студентів полягає в опрацюванні матеріалу лекцій, а також в підготовці до семінарських занять, підготовки до поточного контролю з модулів дисципліни та ПМК. Оцінка проводиться безпосередньо перед початком кожного практичного заняття. При наявності відповідей на питання, які були відведені на самопідготовку – 6-4 бали. Сумарна максимальна кількість балів за семестр дорівнює 40 балів.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних (лабораторних, семінарських) занять з певної дисципліни – змістового модуля.

ПМК може проводитися у формі тестів, контрольних робіт, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних робіт, розв'язання виробничих ситуацій (кейсів) тощо.

ПМК повинен оцінюватись 10 балів, при чому сума балів за ПМК1 та ПМК2 повинна складати не більше 20 балів. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових балів, одержаних за всі форми навчальної діяльності, що підлягають оцінюванню. Зарахування студенту кредитів з дисципліни проводиться тільки за умов наявності позитивних оцінок (не менше 60% балів із можливих) з усіх її модулів.

Студент отримує допуск до складання ПМК лише у разі виконання всіх видів навчальної роботи змістовного модуля даної дисципліни. Студентам, які без поважних причин, пропустили ряд занять і не опанували вчасно відповідну дисципліну в повному обсязі. Інший термін проведення ПМК з дозволу декана факультету. Максимальна загальна оцінка в цьому випадку за ПМК і змістовий модуль, яка виставляється студенту, не може перевищувати оцінку «Е».

Перескладання ПМК з метою підвищення позитивної оцінки не допускається. Студентам, які з різних поважних причин, підтверджених документально, пропустили ряд занять і не опанували вчасно відповідну дисципліну в повному обсязі, призначається інший термін проведення ПМК з дозволу декана факультету.

Загальна підсумкова оцінка за результатами поточного контролю та інших модулів, що входять до структури залікового кредиту, оформлюється під

час останнього семінарського (практичного, лабораторного) заняття відповідного семестру.

Кількість балів з дисципліни вноситься до відомості обліку успішності і є основою для визначення загальної успішності студента з певної дисципліни з переводом в оцінки національної шкали та шкали ECTS.

Виступи на практичних заняттях – через тиждень.

Критерії оцінювання виступів на практичному занятті.

Роботи студентів оцінюються відповідно до якості виступу та шляхом тестування за допомогою тестових завдань наприкінці заняття.

0-1 бали – мінімальне розкриття питання теми, відсутня логіка і фактологічні помилки. Вірних відповідей на тести від 20 до 30%;

1,1-2 балів – розкриті основні проблеми питання теми, є певно логіка у розкритті питання. Вірних відповідей на тести від 31 до 50%;

2,1-5 балів - розкриті проблеми питання теми, логічність у розкритті питання, немає фактичних помилок і плутанини у термінології. Вірних відповідей на тести від 55 до 80%;

5,1-7 балів – повністю розкриті питання теми, незаперечна логіка у розкритті питання, відсутні фактичні помилки, дається чітке визначення термінів. Вірних відповідей на тести від 81 до 100%;

Відпрацювати практичне заняття можна тільки один раз.

Засвоєння матеріалу що викладається на лекціях контролюється при проведенні поточного контролю і виконанні тестових завдань.

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВИНОСЯТЬСЯ НА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

ПМК 2

1. Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та у світі.
2. Загальна характеристика основних теорій у сфері інтелектуальної власності.
3. Загальна характеристика деліктної, рентної, персональної теорій інтелектуальної власності.
4. Сутність теорії права нематеріальних благ.
5. Поняття та зміст інтелектуальної власності.
6. Співвідношення понять інтелектуальної власності та власності.
7. Види інтелектуальної власності.
8. Система джерел права інтелектуальної власності.
9. Угода ТРІПС: загальна характеристика.
10. Автор як суб'єкт інтелектуальної власності.
11. Поняття співавторства та його види.
12. Володільці прав інтелектуальної власності.
13. Правонаступництво та спадкоємство прав інтелектуальної власності.
14. Вільні користувачі прав інтелектуальної власності.
15. Поняття, ознаки та сутність об'єктів інтелектуальної власності.
16. Способи використання об'єкта інтелектуальної власності.
17. Поняття правового захисту інтелектуальної власності.
18. Форми захисту прав інтелектуальної власності: судові та позасудові.
19. Державний контроль у сфері інтелектуальної власності.
20. Суб'єкти авторського права.
21. Об'єкти авторського права.
22. Майнові та особисті немайнові права автора.
23. Право слідування та терміни охорони авторських прав.
24. Охороноздатність за авторським правом матеріалів, розміщених у мережі Інтернет.
25. Види та зміст авторських прав в Інтернеті.
26. Поняття, ознаки та види авторського ліцензійного договору.
27. Поняття, ознаки та види суміжних прав.
28. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав.

29. Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення.
30. Поняття та засоби охорони суміжних прав.
31. Поняття та ознаки промислової власності.
32. Набуття та зміст права промислової власності.
33. Поняття та ознаки винаходу як об’єкта промислової власності.
34. Поняття та ознаки корисної моделі як об’єкта інтелектуальної власності.
35. Поняття та ознаки промислового зразка як об’єкта інтелектуальної власності.
36. Захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
37. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції.
38. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.
39. Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права інтелектуальної власності на нього.
40. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
41. Захист права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
42. Поняття та об’єкти раціоналізаторської пропозиції.
43. Поняття та ознаки товарного знаку.
44. Комерційні найменування та їх види.
45. Роль та функції товарних знаків у суспільному виробництві.
46. Види знаків та вимоги, яким вони повинні відповідати, щоб набути правової охорони.
47. Міжнародно-правовий захист від комерційних підробок.
48. Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення.
49. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативна література.

1. Цивільний кодекс України: Наук.-практ. коментар: У 2 ч. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. — К.: Ін Юре, 2004. — Ч.2. — 896 с.
2. Закон України “Про авторське право і суміжні права” // ВВР України. — 1994. — № 13. — Ст. 64.
3. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” // ВВР України. — 1994. — № 7. Ст. 32.
4. Закон “Про охорону прав на промислові зразки” // ВВР України. — 1994. — № 7. Ст. 34.
5. Закон України “Про географічні назви” від 31.05.05 № 2604- IV.
6. Про охорону прав на сорти рослин //Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1993 - N 21, ст.218
7. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» // Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1994 - N 7, ст. 36
8. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» //Відомості Верховної Ради (ВВР) – 1998 - N 8, ст. 28
9. Інструкція щодо підготовки опису до патенту на винахід (корисну модель) до публікації від 17.11.94 № 132: Зареєстровано Мін’юстом України від 27.12.94 № 319/529.
10. Наказ “Про затвердження Інструкції про порядок ознайомлення з матеріалами заявки на винахід (корисну модель) та відомостями, що занесені до Державного реєстру патентів України на винаходи і Державного реєстру патентів України на корисні моделі” від 09.03.95 № 45 . Зареєстровано Мін’юстом України від 21.03.95 № 76/612.
11. Наказ “Про затвердження Порядку розгляду заявки на винахід (корисну модель)” від 29.11.96 № 244 : Зареєстровано Мін’юстом України від 20.12.96 № 730/1755 .

Основна

1. Н.М. Кушнаренко, Організація та методика науково- дослідницької діяльності: Підручник/ Н.М. Кушнаренко. 3 – е вид., стер. – К.: Знання – Прес, 2003, - 295 с.

2. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник/ В. М. Шейко. - 5-те вид.,стереот.. - К.: Знання, 2006. - 307 с
3. Кринецкий И.И. Основы научных исследований: підручник./ Кринецкий И.И. - Киев-Одесса, Вища школа, 1981. - 208 с.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник/О. В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2010. - 206 с
5. Василенко П.Г., Основы научных исследований. Механизация сельского хазяйства: навч. посібник/ Василенко П.Г., Погорелый Л.В. – К.: Выща школа. Гол. изд., 1985. – 266 с.
6. В.И. Крутов Основы научных исследований.: Учебник для техн. вузов/ В.И. Крутов, И.М. Грушко и др./ - М.: Высш. школа, 1989.
7. Чурсин Н.Н. Популярная информатика. – К.: Техника, 1982. – 158 с.
8. Петрук В.Г. Основи науково - дослідної роботи: навч. посібник/ В. Г. Петрук, Є. Т. Володарський, В. Б. Мокін. - Б.м.: УНІВЕРСУМ, 2006. - 144 с
9. Реклейтис Оптимизация в технике.: Учебник / Реклейтис, Регсдейл, Рейвиндран: пер. с англ. – М.: Мир, 1985. – 180 с.
10. Альтшуллер Г.С. Творчество как точная наука: теория решения изобретательских задач. : учеб.пособие/ Альтшуллер Г.С. Сов. Радио. – 1979. – 184 с.
11. Андрощук Г. К., Работягова Л. І. Патентне право: правова охорона винаходів. Навч. посіб. — К.: МАУП, 1999.
12. Варфоломеева Ю. А. Интеллектуальная собственность в условиях инновационного развития: Моногр. — М.: Ось-89, 2006. — 144 с.
13. Гражданское право: В 2 т. Т. II. Полутом 1: Учебник /Отв. ред. проф. Е. А. Суханов — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: БЕК, 2000. — 704 с.
14. Гришаев С. П. Интеллектуальная собственность: Учеб. пособие. - М.: Юность, 2003. — 238 с.
15. Дзера І. О. Цивільно-правові засоби захисту права власності в Україні.- К.: Юрінком Інтер, 2001. - 256 с.
16. Довгерт А. С. Байбарза В. І. Охорона авторських прав. - К., 1987. - 48 с.
17. Дробязко В. С., Дробязко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. посіб. — К.: Юрінком Інтер, 2004. — 512 с.
18. Охорона інтелектуальної власності в Україні / С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін. — К.: Форум, 2002. — 320 с.
19. Панкеев И. А. Авторское право: Курс лекций. — М.: ВК, 2005. — 270 с.

20. Підопригора О. А., Підопригора О. О. Право інтелектуальної власності України: Навч. посіб. для студ. юрид. вузів і фактів. — К.: Юрінком Інтер, 1998. — 336 с.
21. Право інтелектуальної власності в Україні: Підручник / За ред. О. А. Підопригори. — К., 2002.

Допоміжна

1. Василенко П.М. Основы научных исследований. Механизация сельского хазяйства: Учебник для техн. вузов/ Василенко П.М. – К. Вища школа,1985,-266 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня: 36. нормат. документів та інформац. матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації/ ВАК. - 3-те вид., випр. та доп.. - Б.м.: Толока, 2004. - 69 с
3. Кандиба А.М. Менеджмент наукового дослідження: навч. посібник/ А. М. Кандиба. - К., 2007Аграрна наука. - 217 с
4. Лудченко А.А. Основы научных исследований: учеб. пособие/ Я.А.Лудченко, Т.А.Примак; Под. ред. А.А.Лудченко. -2-е изд., стереот.. - Б.м.: Знання, 2001. -113с
5. Наринян А.Р. Основы научных исследований: учеб.пособие/А.Р. Наринян; В.А.Поздеев. - Б.м.: Изд-во Европейского ун-та, 2002. -110с- (Европейский ун-т)
6. В. О. Єщенко Основи наукових досліджень в агрономії: підручник/ В. О. Єщенко [и др.]; за ред. В. О. Єщенка. - К.: Дія, 2005. - 288 с
7. Дворянкин О. А. Защита авторских и смежных прав. Ответственность за их нарушение. Уголовно-правовой аспект / Предисл. Э. П. Гаврилова. — М.: Весь мир, 2002. — 464 с.

Інформаційні ресурси

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ – [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - http://nip.tsatu.edu.ua
2. Література наукової бібліотеки ТДАТУ - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/
3. Сайт кафедри «Електроенергетики і автоматизації» - (Електронний ресурс). – Режим доступу. : www.asv-tdatu.narod.ru
4. Інтелектуальна власність і авторське право в Internet - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - http://www.a-pravo.kie\ .ua: 8080

5. Захист інтелектуальної власності (юридичні консультації) - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - **http://www.customslegaI.com**
6. The European Patent Office - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - http://www.european-patent-office.org/online/index.html
7. Всесвітня організація інтелектуальної власності (World Intellectual Property) - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - **http://www.wipo.int**
8. Державний департамент інтелектуальної власності - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - http://www.spou.kieN.ua
9. Спеціалізована БД "Винаходи (корисні моделі) в Україні - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - base.ukrpatent.org/searchINV
10. База даних містить рецензовані наукові журнали - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - www.springerlink.com
11. Інформаційно-пошукова система-каталог еКнига - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - ekniga.com.ua
12. Наукова бібліотека України ім. Вернадського - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - www.nbuv.gov.ua
13. Інститут дистанційного навчання (універсальна бібліотека з інформаційних дисциплін) - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - www.intuit.ru intuit
14. Науково технічна бібліотека - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - www.sciteclibrary.ru/rus
15. Довідник споживача електричної енергії - [Електронний ресурс].- Режим доступу.: - www.e-meter.info/rules

Навчальне видання

Мельник О.О.

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

(Змістовий модуль 2 «Основи інтелектуальної власності»)
Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (на основі ступеня вищої освіти «Бакалавр)
Факультет енергетики і комп'ютерних технологій

Формат 60х86/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.
Умов. друк. арк. 1,63. Тираж 100 примірників. Замовлення № 3079.

Надруковано ФО-П Однорог Т. В.
72313, м. Мелітополь, вул. Героїв Сталінграда, 3а, тел. (098) 243 96 51
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавництв, виробників і розповсюджувачів видавничої продукції від 29.01.2013 р. серія ДК № 4477